Байрамингиз муборак, онажонлар, опажонлар, сингиллар!

8 март — халқаро хотин-қизлар куни

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 47 (4294). | 7 март, ШАНБА — 1970 йил. | Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

Азиз хотин-қиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитети сизларни халқаро хотин-қизлар куни — бутун дунёдаги меҳнаткаш хотин-қизлар интернационал бирдамлиги куни билан қизғин табриклайди.

Бу байрам баҳор билан бирга кириб келади. 8 март куни олтмиш йилдан буён нишонланмоқда. 8 март байрами бизнинг мамлакатимизда ҳақиқатан ҳам умумхалқ байрами бўлиб қолди.

Ҳозирги вақтда кўп миллатли социалистик ватанимиз меҳнат ғайрати ва сиёсий фаолият, ғоят ўсган, бутун халқ В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга интилаётган бир вазиятда яшамоқда. Ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, ёшлар ва шу жумладан, хотин-қизлар ҳам партия XXIII съездининг қарорларини изчиллик билан амалга оширмоқдалар, беш йилликни муваффақиятли туғаллаш учун сабот-матонат билан курашмоқдалар.

Биз халқаро хотин-қизлар кунини нишонлар эканмиз, совет хотин-қизлари тўғрисида зўр ҳурмат ва муҳаббат билан гапирамиз. СССРдаги барча тарихий ғалабалар шонли хотин-қизларимизнинг актив иштироки билан қўлга киритилди. Азиз хотин-қизлар, сизларнинг Октябрь революцияси ва Граждан уруши йилларида кўрсатган жасоратингизни, шонли беш йилликлар даврида қилган илҳомбахш меҳнатингизни ватан ҳеч қачон унутмайди. Сизлар Улуғ Ватан уруши йилларида бутун халқ билан биргаликда фронтда мардона жанг қилдингиз ва гитлерчи босқинчилар устидан ғалаба қозониш учун мамлакат ичкарисида замин тайёрладингиз, уруш вақтида вайрон бўлган халқ хўжалигини жонбозлик билан тикладингиз. Ҳозирги вақтда совет хотин-қизлари ўзларининг бутун куч ва билимларини социалистик ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш ишига сарф қилмоқдалар.

Шавкатли меҳнати ва жанговар жасорати учун бир ярим миллионга яқин хотин-қизлар орден ва медаллар билан мукофотланди, хотин-қизлардан тўқсон бир кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони ва 3925 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Бизнинг халқимиз толмас меҳнатчи хотин-қизларга, ёш авлоднинг моҳир ва меҳрибон мураббийларига ғоят самимий миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилади. Бизнинг мамлакатимизда хўжалик, маданий, илмий, ижтимоий ҳаётнинг, давлат ҳаётининг ажойиб хотин-қизлар самарали меҳнат қилмаётган, ўз талантлари ва қобилиятларини рўёбга чиқариш учун уларга чексиз имкониятлар очиб берилмаган бирорта ҳам соҳаси йўқ. Бизнинг хотин-қизларимиз ҳамма жойда станок ёнида ва илмий лабораторияда, далада ва кафедрада, мактабда ва медицина муассасасида, хуллас, коммунистик қурилишнинг хилма-хил участкаларида эркаклар билан бир ёқадан бош чиқариб, халқ бойлигини кўпайтирмоқдалар, фан ва маданиятни ривожлантирмоқдалар.

Коммунистик партия В. И. Лениннинг хотин-қизларни жамоат ҳаётига, давлат ишларини бошқаришга актив жалб этиш тўғрисидаги васиятини оғишмай бажармоқда. Бизнинг мамлакатимизда социалистик давлатнинг тенг ҳуқуқли ва фаол граждани бўлмиш хотин-қизларга иззат-ҳурмат кишиларнинг онгига чуқур сингиб кетди. Юз минглярча хотин-қизлар советларнинг депутатлари қилиб сайланди, улар ишлаб чиқариш раҳбарлари бўлиб, кенг кўламда жамоат ишлари олиб бормоқдалар.

Партия ва ҳукумат аёлларнинг ишлаб чиқариш ва жамоат ишларидаги актив фаолиятини бахтиёр оналик билан, болаларни тарбиялаш ва оила тўғрисида ғамхўрлик қилиш билан бирга қўшиб олиб бора олишлари учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Чин ватанпарвар совет аёллари болаларни коммунизм, интернационализм ишига садоқат руҳида, ватанга муҳаббат ва империализмга қарши шафқатсиз кураш олиб бориш руҳида тарбияламоқдалар. Бизнинг мамлакатимизда ҳозир мактабгача доимий тарбия муассасаларида 9 миллиондан ортиқ бола тарбия қилинмоқда. Совет кишиларининг уй-жой шароити йил сайин яхшиланмоқда, маданий-маиший муассасалар сони кўпайиб бормоқда. Совет давлати ишлаб чиқаришда меҳнат шароитини яхшилаш учун ҳар йили кўп маблағ ажратмоқда. Яқинда «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонун асослари» қабул қилинди. Бу асослар оналик ва болаликни муҳофаза қилишни кучайтиришни кўзда тутади. Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ съезди маъқуллаган колхознинг янги намунавий Устави колхозчи хотин-қизларнинг социал таъминот олишлари учун кенг ҳуқуқлар яратиб берди.

Совет Иттифоқи хотин-қизлари мамлакатимизнинг муваффақиятлари, бундан буён олға қараб қилаётган ҳаракатимиз ўзларининг меҳнати ғайрати ва иродасига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини биладилар.

КПСС Марказий Комитети қаттиқ ишонч билдириб айтадики, сиз, хотин-қиз ўртоқлар бундан буён ҳам коммунизм қурилишида актив қатнашасизлар, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, интизом ва уюшқоқликнинг юксак намуналарини кўрсатасизлар, партиянинг иқтисод қилиш ва тежаб-тергаш учун, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун умумхалқ курашини қизитиб юбориш ҳақидаги даъватини астойдил маъқуллайсизлар.

Бу йил барча қитъалардаги миллионларча хотин-қизлар совет хотин-қизлари билан биргаликда 8 мартни нишонлайдилар. Совет хотин-қизлари социалистик мамлакатлардаги хотин-қизлар билан дўстона алоқаларни доим кенгайтириб, мустаҳкамламоқдалар, халқаро хотин-қизлар ҳаракатида актив қатнашмоқдалар. Шаҳон хотин-қизлари уруш оловини ёқувчи империалистларга қарши, ўз ҳуқуқлари учун, социал ва миллий зулмдан, озод бўлиш учун ўз болаларининг бахт-саодати учун кураш олиб боришга қатъий бел боғлаганликларини намойиш қиладилар.

Совет хотин-қизлари капитал мамлакатларидаги ўз опа-сингилларининг ана шу олижаноб ва ҳаққоний курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлайдилар. Улар Американинг Вьетнамдаги агрессиясини, Исроил ҳарбийларининг араб мамлакатларидаги тинч аҳолига қарши қилаётган ваҳшиёна ҳаракатларини барча мамлакатларнинг хотин-қизлари билан биргаликда кескин қораламоқдалар ва бу агрессия ҳамда ваҳшиёна ҳаракатларга лаънат ўқимоқдалар.

Коммунистик партия Марказий Комитети шу тантанали байрам кунида совет хотин-қизларининг меҳнатда катта муваффақиятларни қўлга киритишларини, қувончли ҳаёт кечиришларини, сиҳат-саломат бўлишларини, янги ижодий кучларга тўлиб тошган ҳолда ажойиб зафарларга эришувларини тилайди.

Совет хотин-қизларига шон-шарафлар!

Социалистик мамлакатларнинг хотин-қизларига қардошларча салом!

Яшасин бутун жаҳон меҳнаткаш хотин-қизлари!

Яшасин кудратли социалистик ватанимиз!

Яшасин мамлакатимизда коммунизм қурилишининг ташкилотчиси ва илҳомчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЯДРО ҚУРОЛИНИ ТАРҚАТМАСЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ШАРТНОМА КУЧГА КИРДИ

5 мартда Москвада депозитар мамлакатлар — Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатларнинг ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартноманинг ратификация қилинган ёрлиқларини сақлаш учун топшириш маросими ўтказилди.

АҚШнинг СССРдаги элчиси Жэкоб Д. Бим Қўшма Штатларнинг ратификация қилинган ёрлиғини сақлаш учун СССР ҳукуматига топширди. Бу ёрлиқни Совет ҳукумати номидан СССР Ташқи Ишлар министри А. А. Громико қабул қилиб олди. Айни вақтда Совет Иттифоқининг ратификация қилинган ёрлиғи Совет Иттифоқи архивига топширилди.

Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартноманинг ратификация қилинган ёрлиқларини Югославия Социалистик Федератив республикаси, Малайзия ва Ямайка ҳам топширдилар. Югославиянинг ратификация қилинган ёрлиғини Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССР даги элчиси В. Мичунович, Малайзия ёрлиғини Малайзиянинг СССР даги элчиси Зайтон Иброҳим топширди. Ямайканинг ёрлиғини эса шу мамлакат ҳукуматининг илтимосига кўра Буюк Британиянинг СССР даги элчиси Сэр Данкен А. Вильсон топширди. Депозитар мамлакат бўлмиш Буюк Британиянинг ратификация қилинган ёрлиғини сақлаш учун 1968 йил 29 ноябрда СССР ҳукуматига топширилган эди.

Ратификация қилинган ёрлиқларни сақлаш учун СССР ҳукуматига топшириш тўғрисида махсус протоколлар имзоланди. Бу протоколларни Совет Иттифоқи номидан А. А. Громико имзолади.

Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома депозитар давлатлар: СССР, АҚШ ва Англия томонидан, шунингдек бошқа 40 давлат томонидан ратификация қилиниб, ратификация ёрлиқлари сақлаш учун топширилганидан кейин кучга киришини кўзда тутган IX модда шартларига мувофиқ, шартнома 1970 йил 5 мартда кучга кирди.

Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартноманинг ратификация қилинган ёрлиқлари топширилганидан кейин СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин нутқ сўзлади.

Ратификация қилинган ёрлиқларини топшириш вақтида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко, СССР Фанлар Академиясининг президенти М. В. Келдиш, СССР Атом энергиясидан фойдаланиш давлат комитетининг раиси А. М. Петросьянц ва бошқа расмий кишилар, шунингдек ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани ратификация қилган ёки имзолаган давлатлар дипломатик ваколатхоналарининг бошлиқлари, Совет ва чет эл мухбирлари ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

КОММУНИЗМНИНГ АКТИВ ҚУРУВЧИЛАРИ

Халқаро хотин-қизлар куни бу йил, Ленин юбилейи арафасида шоду-ҳуррамлик билан нишонланмоқда. Республика пойтахти жамоатчилиги вакилларининг 6 мартда А. Навоий номидаги опера ва балет театрида ўтказилган тантанали йиғилиши ана шу шонли байрамга бағишланди.

Йиғилиш президиумида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусаханов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов, кекса аёл коммунистлар, корхоналар ва қурилишларнинг илғор меҳнаткаш хотин-қизлари, фан ва маданият арбоблари ўтирибдилар.

КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланди.

Тошкент авиация заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Требухин, 24-мактабнинг ўқитувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати М. Назарова, СССР Халқ артисти Сора Эшонтўраева ва меҳнаткашларнинг бошқа вакиллари Коммунистик партиянинг оталарча ғамхўрлиги билан қуршаб олинган совет хотин-қизларининг бахтли ҳаёти тўғрисида гапирдилар.

Ҳамма томонидан самимий кутиб олинган Тошкент пионерлари хотин-қизларни муборакбод қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари учун катта байрам концерти қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

ЛЕНИН ҲУЗУРИДА

БОЙЛИК ЯРАТАЁТГАНЛАР

Совхозимиз олдига қўйилган вазифа — шаҳар меҳнаткашларини сабзавот, мева ва чорвачилик маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлашдир.

Совхозимиз Тошкент шаҳар районлари территориясига жойлашган, деса бўлади. Бир томондан, Ленин район маҳаллалари ўраб турган бўлса, иккинчи томондан Ҳамза райони туташиб кетган. Биз шаҳарликлар билан ҳар куни кўришиб турамиз. Далаларда етиштирилаётган маҳсулотларимиз уларга маъқул бўляптими, йўқми — фикрларини эшитамиз. Бултур совхозимиз давлатга 5200 тонна ўрнига 6300 тонна маҳсулот етказиб берди. Гўшт, сут тайёрлаш планлари ошириб адо этилди. Айниқса, мева мўл-кўл бўлди.

Бу йилги режаларимиз яна ҳам катта. Улуғ доҳий В. И. Ленин юбилейи нишонланадиган йилда меҳнаткашларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган талабини тўла қондириш режаларини тузиб, шу йўлда астойдил меҳнат қилмоқдамиз. Бу соҳада хотин-қизлар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Сут соғувчилар, парник хўжалигида ишлаётган қиз лар ва аёллар, пиллачилик билан шуғулланадиган опа-сингилларимиз ўз зиммаларидаги масъулиятни тўла ҳис қилиб, меҳнатда намуна кўрсатмоқдалар.

Қишлоғимиз кишилари меҳнат қилиб чарчамаётган, умумий ишимизда фаол қатнашаётган Мунавварxон, Хосиятхон, Рихсихон, Турсуной, Мамлакатхон ва шулар сингари пешқадамлар номини ҳурмат билан тилга оладилар.

Совхозимиз сабзавотчилик ҳамда чорвачилик хўжалиги. Давлатга 5500 тонна сабзавот, 250 тонна картошка, 110 тонна мева, 13 тонна пилла, 470 тонна сут, 36 тонна гўшт ва бошқа маҳсулот етказиб бериш мажбурияти олганмиз. Йил бошида ана шу мажбуриятлар қабул қилинаётганида муҳокама мажлисида аёллар минбарга чиқиб, бу вазифани муваффақиятли адо этишда эркаклар билан бир қаторда фидокорона меҳнат қилишга сўз бердилар.

Республикамиз ва областимиздаги барча хўжаликлар сингари бизнинг совхозимиз коллективи ҳам В. И. Ленин юбилейи кунларида шаҳар меҳнаткашларига сотиш учун эртаги сабзавот, бодринг ва резавор экинлари маҳсулотини барвақт етиштириш тадбирларини кўрмоқдалар. Ўша кунларда сотиладиган 70 гектар ердаги пиёз ўтоқдан чиқарилди ва ҳозир барра бўлиб ўсмоқда. 30 гектар ерга экилган карам яхши ривожланмоқда. 10 гектар ерга полиэтилен пленкалари тагига бодринг экиб қўйилди. Бу ҳам байрам арафаларида шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилинади.

Суратда: ўртоқ Тожихон Мелибоева.

Совхоз партия бюроси ҳисобида 145 коммунист бор. Шулардан 34 киши аёллардир. Коммунист аёллар қайси участкаларда ишлаётган бўлсалар, шу жойда иш чакки эмас. Шарофат Турсунхўжаева бошқараётган парник секциясида эртаги сабзавот кўчатлари яхши ўсмоқда. Парникдан олиб ўтказилган карам кўчатлари далаларда соғлом ва дуркун ривожланмоқда.

Биз баҳор байрами, хотин-қизлар байрами — 8 мартни ҳар бир соҳада: меҳнатда, турмушда яхши натижалар ва зўр хурсандчилик билан кутиб олмоқдамиз. Далаларимиз кундан-кунга чиройли бўлиб бормоқда. Миллионлар қатори совхозимиз хотин-қизлари ҳам фаровон ҳаёт кечираётган эканлар, бунинг учун Ленин партиясига, Совет ҳукуматига чексиз миннатдорчиликларини изҳор қиладилар. Шу ғамхўрликка жавобан меҳнатда ҳамма вақт намуна кўрсатадилар.

Тожихон МЕЛИБОЕВА,
Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхози партия ташкилотининг секретари, область Советининг депутати.

ТОШКЕНТДАГИ 2-тикувчилик фабрикасида бир неча йилдан буён меҳнат қилаётган илғор тикувчи Раъно Муслимова Халқаро хотин-қизлар Куни — 8 март байрамини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олмоқда. У ўзининг баракали меҳнати билан коллектив ҳурматига сазовор бўлган. Суратда: Раъно Муслимова иш устида.

А. Тўраев фотоси.

ИЖОДКОР, БУНЁДКОР

Илгари замонларда остона хатлаб кўчага чиқолмаган бахтсиз опа-сингилларимиз Октябрь қуёши мунаввар этган совет даврида ҳур ва эркин ҳаёт кечиришмоқда. Минглаб аёлларимиз завод ва фабрикаларда, муассасалар ва қурилишларда мардонавор меҳнат қилишяпти.

Фирмамиз чеварлари меҳнатини кўриб, қувончга тўлмай иложингиз йўқ. Чунки, улар барча совет кишилари қатори ўзларининг бор билим ва, маҳоратларини маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашга сафарбар этишяпти. Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига корхонамизнинг цех ва участкаларида ўзаро мусобақа кун сайин авж олиб боряпти. Биз, хотин-қизларга бахт ва саодат келтирган доҳиймизнинг муборак тўйига армуғон тайёрлашдан ҳам қувончлироқ бахт борми?

Юбилейолди мусобақаси кундан-кунга яхши натижалар бермоқда. Тикувчиларимиз январь ва февраль ойлари топшириқларини муваффақиятли адо этишди. Корхонамизнинг пешқадам 2 ва 8-цехларида айниқса юқори меҳнат кўрсаткичларига эришилмоқда. Дугоналарим Аня Кристакова, Валентина Мансурова, Раъно Муҳамедова, Евдокия Шибаева сингари кўплаб чеварлар номи фирмамиз коллективига яхши таниш бўлиб қолган. Улар смена нормаларини мунтазам 130—140 процентдан адо этиб, доҳий юбилейи шарафига шахсий мусобақада ғолибликни қўлдан бермай келишяпти.

Кечагина КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш тўғрисидаги хатини муҳокама қилиб, ўз олдимизга янгидан-янги вазифалар қўйдик. Бу борада рационализаторларимиз ҳам ташаббускорлик кўрсатишяпти.

Ўтган йили ўнлаб рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 6200 сўм маблағ тежаб қолинган эди. Биргина мастер Люда Пановнинг икки таклифи туфайли давлатнинг 2100 сўм маблағи тежалди. Бу таклиф туфайли кийим бежирим, тез ва арзон тикиладиган бўлди. 6-механика цехининг ишчиси Шомансур Шоюсупов, Нина Зайченко ва Рая Аванесовалар киритган таклифлар ҳам кўплаб иқтисодий фойда келтирди. Фирмамиз чеварлари шу кеча-кундузда «Кўп ва аъло маҳсулот учун» шиори остида меҳнат қилмоқдалар.

Чеварларимизнинг бутун фикри-зикри В. И. Ленин юбилейини муносиб кутиб олишга қаратилган. Биз тўрт ойлик планни 10 апрелгача бажариш учун курашяпмиз. Бу борада барча ишчи-хизматчилар, ишлаб чиқариш новаторлари ва ихтирочи рационализаторлар қўлни-қўлга бериб якдиллик билан ишлашяпти. Шулар қаторида мен ҳам беш йиллик юзасидан ўз зиммамга олган шахсий мажбуриятимни барвақт адо этишга ҳаракат қиляпман.

Саида ҚОСИМОВА,
Тошкентдаги «Юлдуз» фирмасининг тикувчиси.

ДУГОНАЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Корхонамиз беш йилликнинг тўртинчи йилида меҳнат вахтасида туриб ишлади. Улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган мажбуриятларни шараф билан бажариш мақсадида меҳнатни илмий асосда уюштириш тобора кенг жорий қилинди. Ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаш, қўл кучи билан бажариладиган қатор операцияларни камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга, айниқса, материаллар ва хомашёни тежашга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилди.

Меҳнатни илмий асосда уюштириш борасида кўрилган 18 та таклифдан фирмамиз 50 минг сўмдан ортиқ фойда олди, 20 ишчини эса бошқа ишга ўтказиш имкони туғилди.

Бундан ташқари, эскириб қолган станокларни янгиси билан алмаштиришдан ҳам биз анчагина наф кўрдик. Масалан ўтган йили 96 та автоматлашган станокларни цехларимизга ўрнатдик. Иқтисодчиларимизнинг ҳисоб-китобига кўра, биз бу тадбирдан бир неча ўн минг сўмлик фойда оламиз.

Фирмамиз рационализатор-ихтирочилари ўзларининг рационализаторлик таклифлари билан давлатнинг кўплаб маблағини тежаб қолмоқдалар. Улар ўтган йили 47 та таклифни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Бу таклифларни йиллик фойдаси 49 минг сўмни ташкил этади. Рационализаторлар юбилей йилида янада кўпроқ маблағ иқтисод қилиш учун ижодий изланишни кучайтириб юбордилар.

Коллективимиз планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтганидан сўнг, тежамкорликка алоҳида эътибор берила бошланди.

Шундан сўнг, тежамкорлик учун цех, бригадалараро социалистик мусобақа қизитиб юборилди.

Корхонамиз ўтган йили умуман 4 миллион сўм соф фойда олишни планлаштирган эди. Йил якунида ҳисоблаб кўрсак, у белгиланганидан 145 минг сўм ортиқ бўлибди. Кўрилган фойдадан 73 минг сўми ишчи-хизматчиларимизни мукофотлашга ажратилди.

Бундай юқори кўрсаткичларга эришишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшган ишчи-хизматчиларнинг номларини ҳурмат билан тилга оласан киши. Бадиий галантерия цехининг бригада бошлиғи Муршида Гимакаева, ишчилардан Мухтабар Рихсиева, Ёқут Мирҳусанова, Насиба Шодиматова, Қундуз Султонова каби илғорларимиз шулар жумласидандир. Улар ўзларининг баракали меҳнатлари билан корхонамиз шуҳратига-шуҳрат қўшишмоқда.

Меҳнатсевар чеварларимиз беш йилликнинг охирги йилини юқори меҳнат кўрсаткичлари билан бошлашди. Юбилей йилида ҳам тежамкорликка қаратилган қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Фирмамиз январь ва февраль ойлари маҳсулот реализация қилиш топшириғини муваффақиятли бажардилар.

Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи тобора яқинлашиб келмоқда. Бу шонли санани коллективимиз аҳли муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўряпти. Фирмамиз ишчи-хизматчилари 11 апрель куни тежалган маҳсулот ҳисобига ишлашга қарор қилишди. Шу куни тайёрланган 25 минг сўмлик маҳсулотни беш йиллик фондига ўтказамиз. Коллективимиз маҳсулот реализация қилиш беш йиллик планини 10 октябрда, юбилей йили планини эса 28 декабрда бажаришга аҳд қилди.

Г. ЙЎЛДОШЕВА,
«Учқун» трикотаж-галантерея фирмасининг директори.

АЁЛЛАР! Улар ҳар бир соҳада меҳнат қилиб эл бойлигига бойлик қўшмоқдалар. Бу йилги юбилей йилида хотин-қизларимизнинг меҳнати айниқса унумли бўлмоқда. Хотин-қизларнинг Халқаро аёми — 8-март байрами кунида уларни чин юракдан қутлаймиз. Суратларда: (юқоридан пастга:) Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз механизатори, комсомолларнинг Бутунитифоқ XVI съезди делегати Бувайда Раҳмонова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон радиосининг диктори Туйғуной Юнусхўжаева, Бўка районидаги Бобир номли мактаб ўқитувчиси Анор Султонова (ўз ўқувчилари орасида), Тошкент Давлат университети география факультетининг старший лаборанти Г. Даминова ва учинчи курс студенти Л. Ломакина ўртоқлар.

И. Глауберзон, В Сироткин, Ф. Лутфуллаев, Қ. Розиқов, (ЎзТАГ), Н. Муҳамаджонов фотолари.

ЎТМИШ ЛАВҲАЛАРИ

Суратда: Халқ оқсоқоли Йўлдош ота Охунбобоев Норжон Абдусаломова (чапда) ва ҳозирги кунда шахсий пенсионер Назира Сопповалар билан.

У ўйчан борарди: «Нималар ҳақида сўзласам экан, ҳикоя қилиб берадиган гапларим кўп. Қай бирини айтсамикин...» дилидан ўтказарди. Хаёл денгизи тўлқинланиб узоқларга етакларди. Илк бор, бундан қирқ йил муқаддам сўлим баҳор кунларидан бири — 8 март байрамида нутқ сўзлашга тараддуд кўрганини эслаши билан қалбига оташ тушгандай бўлди.

У пайт бизлар жуда озчилик эдик. Кўҳна Хевада, Нурилла бойнинг ҳовлисида очилган интернатда бармоқ билан санарли қизлар ўқишарди. Ўшанда интернатга Хоразм обком партиясидан вакил келиб мени қизлар секторига бошлиқ қилганида ўн еттида эдим. Ҳа, ўша йили 8 мартда бутун Хевани айланиб чиққандим. Аравада айланиб «Опалар, сингиллар, ичкаридан чиқинглар, ўқишга юринглар» дердим. Ҳозиргидай гапдонмас эдим-у, шунда ҳам қизлар берилиб тинглашар, кўплари паранжи-чачвонни улоқтириб «биз ҳам ўқиймиз» дейишганди.

Норжон опа чуқур хўрсиниб олди, ҳалок бўлган дугоналари ёдига тушди.. Ҳар баҳор, ҳар эрта кўклам гуллар водийси ғунчалаб, чечаклар лаб очганда Норжон опа ана шундай ҳаяжонланади. Дарвоқе, у хотирлайдиган, қалбларни ҳаяжонлантирадиган воқеалар жуда жуда кўп.

Йиллар ўтди. Норжон опа комсомолдан ўсиб-улғайиб актив партия ходими бўлди. Москвада Шарқ коммунистлари университетида таҳсил кўрди. Сўнгра хотин-қизлар озодлиги, уларга зиё тарқатиш ишига жон-дили билан киришиб кетди.

Унинг сафдошлари ҳам кўпайишиб қолишганди. Норжон опа шу азиз кунда уларнинг ҳаммасини бир-бир эслайди:

«Докладимда ўша 1930 йилдаги асло унутилмас митинг, 8-март байрами муносабати билан ўтказилган йиғин ҳақида сўзлаб берсаммикин?

Собира! Собира сени эсламоқчиман азиз дугонам! Эсингдами, ўша куни ҳозирги «Ёш гвардия» театри биноси атрофи шаҳар аёллари билан лиқ тўлганди. Театр биносининг балконида президиумга сайланган аёллар сени кутардик. Ўзкомпартия Марказий Комитетидан вакила Собира Холдорова келади, деб кутардик. Сен келдинг. 15 дақиқа кечикиб келдинг. Юзларинг ғамгин кўринарди. Вазмин сўз бошладинг. Дугоналаринг, опа-сингилларингдан узр сўрадинг.

— «Мен бироз кечикдим, кечиринглар, сабаби уч яшар қизчам қазо қилди, ҳозиргина қўйиб келяпман. Лекин на чора, дод солиб йиғи-сиғи қилгандан фойда нима? Инсон бардошли бўлиши керак. Келинглар, олдимизда турган муҳим ишлар ҳақида кенгашайлик, — дединг-у, тўлқинланиб сўзлаб кетдинг.

Ҳамма жим, жон қулоғи билан тингларди сени. Ёруғликка талпиниб турган аёллар, қафасларни парчалаб чиқаётгандай паранжиларини оловга иргитишарди. Уларни тўплаб устидан керосин қуйдик. Катта гулхан ёқдик. «Паранжига ҳужум» шиори янгради ўшанда.

Хаёл яна бўлинди. Норжон опанинг кўз ўнгида паранжи ичидан чиққан қанча-қанча гул юзли қиз-жувонлар, ёруғ дунёга равшан кўз билан қараётган, қалб ҳарорати билан эркинликка интилаётганлар гавдаланди. Шунда Собира:

— Ўртоқлар, бизга ёркин ҳаётни Ленин отамиз берди, — деди. Аёллар меҳр товланиб турган кўзлари билан доҳий портретига тикилишар, севинч ёшлари юзларини ювиб тушарди.

Куни кеча кўргандим Норжон опа Абдусаломовани. Анжуманга, халқаро хотин-қизлар куни — 8-март байрамига бағишланган йиғинга ошиқарди. Дилида дугоналари, опа-сингилларига айтадиган дурдона сўзлари кўп эди. Оз фурсат бўлсада суҳбатлашиб, ўтмишдан ажойиб лавҳалар тингладим. Норжон опамиз қирқ йилдан ортиқ муддат ичида район, область партия комитетларида хотин-қизлар орасида ишловчи инструктор, райком секретари вазифаларини бажариб келдилар.

— 1932 йил. Тошкент олий партия мактабида ўқишда эдим, — ҳикоя қилади Норжон опа, — Наманган областидаги Уйчи район партия комитетига секретарь қилиб юборишди. Кейин Косонсой райкомпартиясига биринчи секретарь бўлдим.

— Опа бир нарсани хотирлади:

— Одамларнинг меҳри, кўрсатган ҳурмати бир умр кўз ўнгимдан кетмайди. Косонсойда ишлаганимда 22—24 ёшларда эдим. «Райком қизим» дейишарди уерликлар. Менинг меҳрим уларга, уларнинг меҳри менга тушиб қолганди. Ўша йили пахтадан район бўйича биринчи марта юқори — гектаридан 21,5 центнердан ҳосил олгандик. Коллективлаштириш пайти эди. Кўпгина хўжаликларни ташкил этдик. Ҳаммасидан ҳам шаҳарга, областга, марказга олиб борувчи йўл қурганимизда қизиқ бир воқеа рўй берганди: катта бир йиғинга область раҳбарларини таклиф этиб келдим. Эҳ-ҳа, қизим, районингга бориб бўладими, йўл ёмон дейишувди, юринглар ўзим бошлаб бораман, дедим. Ёшлик қиляпти, дейишди ҳам. Аммо, сўзимда туриб олдим. Борадиган бўлишди. Йўл равон, халқ хашари қилиб қурганмиз. Хотиржамман. Улар аввалги тўқайзор ерларни танимай қолишди. Текис йўлда машинани тўхтатиб, пастга тушишди-да, севинишиб миннатдорчилик билдиришди. Худди ўша йўлда косонсойликлар билан хайрлашганимни эслайман. Партия мактабида ўқишим чала қолганди, чақиришди. Бирок, косонсойликлар юборгилари келмасди. Ўтиндим, ўқишни тугатиб қайтиб келаман деб, аранг рухсат олдим. Ўшанда чуқур ҳис этгандим инсон қадр-қиммати, меҳр-оқибатини.

Бугунги кунда Норжон опамиз «Узбекбирлашув»нинг кадрлар бўлимида хизмат қилмоқдалар. Халқ контроли группасининг актив назоратчиси сифатида катта жамоат ишларини олиб бормоқдалар.

Ҳашаматли бинода гулгун очилиб, қалблари қувончларга тўлган оналаримиз, опа-сингилларимиз ўтиришибди. Келажаги кулган аёллар ўтиришибди. Бахтли-саодатли давр яратишда мардлик, жасорат кўрсатган қалби оташ онахонлар, опалар, сизларга, жумладан, Норжон опа сизга ташаккур! Байрамингиз қутлуғ бўлсин!

Ф. УСМОНОВА.

ИҚБОЛИМДАН ЎРГИЛАЙ

Мен Октябрь инқилоби туфайли қуёшдек ёрқин бахт топган миллионларнинг бириман. Ҳаётимиз тинч, осойишта. Замонимдан ўргулсам, ғамхўр партия ва ҳукуматимизга раҳматлар десам арзийди. Бир оддий деҳқон қизига шунчалик бахт муяссар бўлади-ю, мен севинмай ким севинсин.

Узимнинг ҳам, умр йўлдошимнинг ҳам иш жойимиз тайин: кўп йиллардан бери колхозда ишлаб келяпман. Утган йили эл хирмонига 6 тонна пахта тўкдим. Бола-чақаларимиз бағримизда ўсиб, унмоқдалар. Ҳозир бизнинг 11 фарзандимиз бор. «Қаҳрамон она» деган фахрий унвонга сазовор бўлганман.

Катта ўғлим Баҳодир ҳарбий хизматни мақтов қоғозлари билан тамомлаб келгандан сўнг Алимкентдаги 46-автобазага ишга кирди. Ҳозир у слесарь бўлиб меҳнат қилаяпти. Яхши одамларнинг ичига тушганидан хурсанд бўламан. Ҳамкасблари меҳнатсевар, самимий ғамхўр йигитлар. Қизим Зўҳра эса Тошкентдаги маданий-оқартув техникумида билим олаяпти. Санъатга жуда ҳам қизиқади ўзи. Ўқиши учун бор шароитларнинг ҳаммасини яратиб бермоқдамиз. Санобар, Салима, Лобар, Равшангул, Қаҳрамон, Ҳалима, Луқмон, Равшан, Шуҳрат деган ўғил-қизларим Тельман номидаги ўрта мактабда таълим олмоқдалар.

Фарзандимиз — бизнинг бахтимиз. Ҳаммамизнинг бахтимизга тинчлик бўлсин, деймиз. Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида барча оналарни қутлуғ аём билан муборакбод қиламан.

Қосима БОСИТОВА,
Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз аъзоси, қаҳрамон она.

БАХТЛИ ОИЛА

Тошкентдаги Кафанов кўчаси, 37-уйда катта, иноқ ва бахтли оила бор. Оила бошлиқлари С. Устаев ва Р. Устаеваларни қўни-қўшнилари иззат қилишади. Кўча-кўйда уларни кўрган кишилар ҳам икки қўлларини кўксиларига қўйиб, салом беришади, ҳурматларини ўрнига қўйишади.

Оила бошлиғи С. Устаев актив жамоатчи, Тошкент шаҳридаги маиший комбинатда хизмат қилади. Турмуш ўртоғи Рива хола-уй бекаси, қаҳрамон она, бутун умрини фарзандлар тарбиясига бағишлаган. Фарзандларининг кўпчилиги олий маълумотли кишилардир Аркадий Устаев Самарқанд шаҳрида истиқомат қилади, область судининг аъзоси. Яша эса Тошкент педагогика институтида ўқитувчилик қилади. Катта қизлари Тамара ва кенжа ўғил Михаиллар Тошкент тўқимачилик институтини битиришди. Устаевларнинг энг катта фарзанди Рома эса мана йигирма йилдирки, Тошкент тўқимачилик институтида хизмат қилиб келмоқда.

— Партия ва ҳукуматимизга минг раҳмат, — дейди уй бекаси Рива ҳола, — Уларнинг кўмагида болаларимизни тарбия қилмоқдамиз. Фарзандларимиз эл манфаати йўлида меҳнат қилаётганликларидан, умумхалқ ишига ҳисса қўшаётганликларидан хурсандмиз.

Я. МОРДУХАЕВ.

8 МАРТ — халқаро хотин-қизлар куни

МЕҲНАТ ГАШТИ

Бир файласуф «Хунук суратни яшириб қўйса бўлади-ку, аммо нобоп қурилган бинони яшириб бўлмайди» деган экан. Биз қураётган бинолар ҳам худди шу файласуф айтганидек, кўркам, шинам, муҳташам бўлиши билан бирга ҳамма томонлама қулайликларга эга бўлмоғи керак. Демак, ҳар бир бинокор сон учун курашибгина эмас, сифат учун ҳам қайғуриши лозим.

Бунинг учун эса бизда барча имкониятлар мавжуддир. Шу ўринда мен ўтмишдаги бинокорларнинг ишлари ҳақимда, аввало, ўзим ҳақида тўхтаб ўтишни лозим топаман.

Ёшлик йилларим далада ўтди. Ота-онам деҳқончилик билан шуғулланишар, мен ҳам уларга қарашардим. Биз Калинин районн ерларида мўл-кўл ғалла етиштирардик. Улуғ Ватан уруши йиллари ҳамма учун айниқса, биз аёллар учун оғир бўлди. Ўша йиллари қўлидан иш келадиган барча эркаклар Ватан мудофаасига отланишган эди. Биз, аёллар, кексалар билан бирга қолгандик. Шундай бўлса-да, оғирликлардан қўрқмай, машаққатларни енгиб меҳнат қилдик.

Кейинчалик мен бинокорлик касбига меҳр қўйдим. Бу касб оғир, мураккаб, кишилардан, айниқса аёллардан сабр-тоқат, бардошлик талаб қилишига қарамай, шу касбимни севиб қолдим ва ўшандан бери шу касбда ишлаб меҳнат гаштини суриб келмоқдаман. Бу касбда ишлай бошлаганимга йигирма йилдан ошиб кетди.

Мен бинокорлик касбига меҳр қўйган кунларимда қурувчиларнинг ишлари, айниқса, машаққатли эди. Аввало тажрибали бинокорлар йўқ эди. Ҳозирги техника ҳақида сўзнинг ҳам бўлиши мумкин эмасди. Қурилиш материалларини биз юқори қаватларга қўлда олиб чиқардик.

Ҳозир эса тамоман бошқа манзарани кўрамиз. Қудратли бульдозерлар, минорали кранлар, неча ўнлаб машина ва механизмлар қурувчилар хизматида.

Ўтган йили тошкентлик қурувчилар анча ишларни амалга оширдилар. Бизнинг «Главташкентстрой» бошқармаси пудратчи ташкилотлар билан бирга 208,4 миллион сўмлик қурилиш ишларини бажардилар. Улар 330 минг квадрат метр турар-жой майдони, 14 минг 360 ўринли мактаб, 3370 ўринга мўлжалланган мактабгача ёшдаги болалар муассасаси, 1540 бемор қатнаб даволанадиган шифохоналар, 610 ўринли касалхона биноларини қуриб фойдаланишга топширдилар.

Шу кунларда бутун совет халқи, барча тинчликсевар прогрессив инсоният улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш учун қизғин тайёргарлик ишларини олиб бормоқдалар. Биз ленинча меҳнат вахтасида туриб фидокорона меҳнат қилмоқдамиз. 1970 йилда катта ишларни амалга оширишимиз керак. 802 минг квадрат метр сатҳли турар-жой биноларн қуриш ва фойдаланишга топшириш главташкентстройчилар зиммасидадир. Шунингдек, 10 минг 100 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 5180 ўринли болалар боғча ва яслилари, 1030 ўринли шифохона, 1700 киши қатнаб даволанадиган поликлиника, кўпгина саноат, маданий-маиший, илмий коммунал хўжалик, савдо объектлари, ишлаб чиқариш базалари шу жумладан техник жиҳатдан жуда мураккаб бўлган биноларни бунёд этишимиз лозим.

Мен ҳозир Шомансур Шоюсупов бошлиқ комплекс қурилиш бригадасида ишламоқдаман. Бригадамиз аъзолари аҳил, бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилишади. Биримиз билмаганимизни иккинчимизга ўргатамиз. Планларимиз ҳам дуруст бажарилаяпти.

Илгариги вақтларда бинокорлик касбида ишловчи аёллар кам эди. Ҳозир эса уларнинг сафи кенгайиб бормоқда. Қурилишда, монтаж ишларида, пардозлаш ишларида меҳнат қилаётган аёллар кўпаяяпти.

Мен Халқаро хотин қизлар байрами 8 Март арафасида гўзал шаҳримизни тиклаш ва қайта қуриш, унинг чиройига чирой қўшишда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келаётган Зулфия Ниёзова, Салтанат Шабаева, Зироат Умарова каби бинокор ва архитекторларимизни, улар орқали барча аёлларимизни самимий табриклайман.

Ойша НУРМУҲАМЕДОВА,
республикада хизмат кўрсатган бинокор, 153-трест, 14-бошқарманинг ғишт терувчиси.

ЭРК УЧУН КУРАШГАНЛАР

Бўстонлиқнинг Нанай қишлоғида истиқомат қилаётган Назира Мирқурбонова, Турсун Усмонова, Жаҳон Ҳалилова, Рўзивон Ёқубова, Гулхоним Аббосова каби онахонларнинг бошидан не-не савдолар ўтмаган, дейсиз.

Улар ўз умр йўлдошлари билан бир сафда туриб, қишлоқда Совет ҳокимиятини ўрнатишда актив иштирок этганлар. Элбузарлар, исёнчилар билан олишганлар. Гап айланиб қолса, набираларига, ўғил-қизларига ўша оловли ўтмишни бир-бир ҳикоя қилиб берадилар.

Осипов бошлиқ сўл эсерлар 14 комиссарни хоинларча ҳалок қилганлардан сўнг, исёнчилар Чимкентга қараб йўл оладилар. Лекин у ерда ҳам исёнчиларни халқнинг ўтли нафрати кутарди. Шундан кейин йўлни искандар қишлоғи орқали Чотқол довонига томон солдилар. Ўша кезлари ҳаммаёқ оппоқ қор билан қопланган, қиш авжига минган палла эди. Исёнчилар довондан ошиб ўта олмай тоғ бағрида қишлашга мажбур бўлдилар.

Исёнчиларни бир томондан аёзли қиш қийнаса, иккинчи томондан кўнгиллилар таъқиблардилар. Нанай қишлоғида Садирметов бошлиқ партия дружинаси тузилган бўлиб бир группа коммунистлар бу дружинанинг аъзолари эдилар. Юқорида номлари келтирилган аёллар дружинага кирган ўз умр йўлдошлари билан бирга осиповчиларга қарши курашдилар.

Аёлларга асосан разведка ишларини бажариш топширилган эди. Улар турли хил юмушларни баҳона қилиб тоғ бағрига боришар ва душман сирларидан хабар топиб келишарди. Дружина аъзолари аёллар келтирган маълумотларга қараб ҳаракат қилардилар.

Қишлоқ коммунистларининг зарбалари душманни эсанкиратиб қўйди. Совет ҳокимиятига қарши турган юзлаб осиповчи исёнчилар шу ерда қириб ташланди. 1919 йилнинг март ойларига бориб Нанай ва ён атрофдаги қишлоқлар душмандан халос бўлди.

Колхоз тузиш йилларида ҳам тоғлик аёллар алоҳида ғайрат ва ташаббус кўрсатишди. Бу ерда колхоз ветеранлари ҳозир оз эмас. Улар ўз ҳаётларидан мамнундирлар.

Р. УСМОНОВ,
Шахсий пенсионер.

КАЛИНИН районидаги Карл Маркс номли колхоз фермасида меҳнат қилаётганларнинг кўпчилиги комсомол-ёшлардан иборат. Улар ўзаро мусобақалашиб ишлаб баҳор байрами — 8 мартга муносиб совғалар билан етиб келдилар. Суратда: сут соғувчи дугоналар (чапдан ўнгга) Муҳаббат Тўлаганова, Васила Қорабоева, Ҳурсаной Ўрунова ўртоқлар юбилей йилидаги режалари ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

„МАЛИШКА“

ЛАВҲА

— Синглим, кўзимга иссиқ кўриняпсиз. Сизни танияпман, — деди хонага кириб келиб Манзурахонни обдон зимдан кузатган аёл.

— Қайдам, таниш бўлсак, танишдирмиз, — бепарволик билан жавоб берди у.

— Янглишмасам, сен ўша... Малишка! — ҳаяжон билан Манзурахоннинг кўксига отилди нотаниш аёл.

...«Малишка». Бу сўз унинг қулоқларига бутунлай бошқача эшитилди. Кўз олдига бошқа бир манзарани намойиш қилиб кўрсата бошлади. Хаёл парвози уни даҳшатли қирқ биринчи йилга элтиб қўйди.

Дарвоқе, бу унинг фронтдаги номи-ку. Медсанбатдагиларнинг ҳаммаси кичкина, дўмбоққина бу қизни эркалаб шундай аташарди. Малишка... 28 йил ўтгандан сўнг қайтиб энди эшитиши.

Ҳақиқатда Манзурахон эшелондан тушган одамлар орасида энг ёши, жажжиси эди. Урушнинг тўртинчи кунидёқ фронтга отланган, ўн еттига тўлмай жанг майдонига кирган эди.

— Сенга нима бор эди бу ерда? Қўғирчоғингни ўйнаб юрадиган вақтингда..., — деб таъна қилган эди келганларни дала госпиталига жўнатаётган офицер. Ўша киши ҳатто уни қайтариб юбормоқчи ҳам бўлган.

Лекин бундай таъна-сўзлари унинг қулоғига кирмасди шу дамда. Ҳаёлини тўп снарядларининг портлаш овозлари, жангчиларнинг дод-фарёди, одамларнинг қаёққадир шошилаётгани чулғаб олган эди.

Манзурахонга фронтнинг энг оғир жойида жангга киришга тўғри келди.

Душман Ватанимиз юраги — Москвага ҳамла қилаётган эди. Гитлерчилар асосий кучларининг ҳаммасини шу йўналишга ташлаган эдилар. Москва яқинидаги қишлоқларда ҳаёт-мамот уруши кетарди.

Қаҳратон қиш. Қўшинларимиз Можайскда мустаҳкам истеҳком қуриб, ҳар қандай бўлса ҳам чекинмасликка уринардилар. Бу ерда ҳаммадан ҳам медикларнинг ташвиши кўп эди. На уйқу, на дам олиш ва на овқатланишга қўл тегарди. Ярадорлар, жароҳатланганлар, совуқ урганлар... Манзурахон уларга ёрдам қилишга, дардига малҳам бўлишга, ярасини боғлашга шошиларди.

Қирқилган сочи устидан қулоқчинини маҳкам бостириб олиб ўқ ёмғири остида жангоҳга эмаклаб кетарди. Ёшгина ўзбек қизининг бундай довюракликги, эпчиллигига госпиталдагилар қойил қолишарди. Душманга бўлган чексиз нафрат унинг кучига-куч, ғайрат-шижоат бағишларди. Бир ўзи жанг майдонидан душман ўқига учган забардаст йигитларни олиб чиқарди. Кўтаришга чоғи келмаса дарҳол ёғочдан омонат замбил ясарди-да, кучи борича тортарди.

Волокаламскда ҳам шундай бўлди. Юзлаб ярадорларни ўлим чангалидан сақлаб қолди.

1942 йилнинг декабри Манзурахон хизмат қилаётган фронтда оғир дамлар бошланди. Госпиталь ёниб кетди, ўзлари душман қуршовида қолишди. Ҳар қандай уқубатларга бардош бериб бўлса ҳам қуршовдан чиқиб олиш зарур эди. Бошқа қўшинларнинг мадади билан жангчиларимиз омон қолишди.

Лекин кўплар қатори Манзурахон ҳам контузия бўлди. Икки оёғини совуқ олиб қўйди. Кечагина одамларнинг дардига малҳам бўлиб турган лобар қиз энди бировларнинг ёрдамига муҳтож эди. Қўлтиқтаёқ қисмати бўлиб қолди.

Урушнинг зафарли онларини кўрмай барвақт фронтдан қайтишга тўғри келди. Шунда ҳам қуруқ келмади. Ҳамширага беш ярадорни қўшиб юборишган эди. Манзурахон уларни Оренбург яқинига олиб келиб шифохоналарга жойлаштиргач, сўнг она шаҳрига қайтди.

Мана, Таисия Костромикина ўзининг халоскорини 28 йилдан сўнг учратди.

— Мени уч марта ярамни боғлагансан.

— Э, эсладим, артиллерия полкида эдингиз. Ўша вақтда орденларга тақдим қилинганингиз ёдимда.

Костромикина ўлим майдонидан олиб чиққан, дардини енгиллаштирган ўзбек аёлига қанча вақт кўнглида сақлаб келган бутун меҳр туйғуларини изҳор этди.

Собиқ фронтчилар қайтадан кўришиб кетишди. Уларнинг суҳбати сира тугамасди...

МАНЗУРА МАСТОНОВАНИНГ ЁШЛИКДА ҚАНОТЛАНГАН, ТОШКЕНТДАГИ ҲАМШИРАЛАР ТАЙЁРЛАШ РЕСПУБЛИКА МАКТАБИДА ЎҚИБ ЮРГАН КЕЗЛАРДАГИ ОРЗУЛАРИ БОШҚАЧА ЭДИ. УРУШ БЎЛМАГАНДА БАЛКИ У КАТТА ДОКТОР БЎЛАРДИ, БАЛКИ ОЛИМ БЎЛИБ ЕТИШАРДИ. ЭҲТИМОЛ КОМСОМОЛДА ИШЛАГАН ВАҚТЛАРИДАГИ ҒАЙРАТИ, ТАШКИЛОТЧИЛИГИ БОШҚА ЛАВОЗИМЛАРГА ЕТАКЛАГАН БЎЛАРМИДИ?

ЛЕКИН У ҲОЗИРГИ ИШИДАН СИРА НОЛИМАЙДИ. ЧУНКИ ТУРМУШИ ШИРИН, ҲАЁТИ ЯХШИ. МАНА ШУ КУНЛАР УЧУН ҚОН КЕЧИБ КУРАШГАНЛАР САФИДА БЎЛДИ. ЮРТИМИЗ ОМОНЛИГИНИ САҚЛАБ ҚОЛИШДА ОЗ БЎЛСА ҲАМ ҲИССАСИНИ ҚЎШДИ. ҲОЗИР ЭСА ЎҒЛИ БАХТИЁР ХАЛҚИМИЗ ОСОЙИШТАЛИГИНИ ҚЎРИҚЛАЁТГАН ВАТАН ПОСБОНЛАРИ САФИДА ЙИГИТЛИК БУРЧИНИ ЎТАЁТИР. ЎЗИ ЭСА ТИНЧ ҲАЁТИМИЗ РАВНАҚИ ЙЎЛИДА ҲАЛОЛ МЕҲНАТ ҚИЛАЁТИР. УНИНГ ИШИДАН ҲАММА ХУРСАНД. БУ ОДДИЙ КОММУНИСТ АЁЛ «ЯНГИЮЛЬТОРГ» КОЛЛЕКТИВИНИНГ ФАХРИ ҲИСОБЛАНАДИ.

С. МУСАЕВ,
Янгийўл шаҳри.

МАҲАЛЛАДА ТАНТАНА

Ўтган пайшанба куни Киров район Карл Маркс номли маҳалланинг клуби яна гавжум бўлди. Бу ерда Халқаро хотин-қизлар байрами — 8 Март маҳалла хотин-қизлари томонидан кенг нишонланди.

Йиғилишни маҳалла комитетининг раиси Назир Назаров қисқача кириш сўзи билан очиб, тўпланганларни байрам билан табриклади. Киров район 9-ўрта мактабнинг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари Шарифа Рихсиева Халқаро хотин-қизлар куни тўғрисида доклад қилди. Ҳозирги кунда коммунизм қуриш ишида муҳим ҳисса қўшиб фан, техника, санъат соҳасида самарали меҳнат қилаётган кўпгина хотин-қизларни мисолга келтириб ўтди.

Кеча охирида Киров район Ҳамид Олимжон номидаги маданият уйи ҳамда 63-мактаб ҳаваскорлар тўгараги ижросида катта концерт қўйиб берилди.

Ҳ. ЮНУСОВ.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ кўнмўйна заводи ишчиларининг кўпчилигини хотин-қизлар ташкил қилади. Уларнинг аксарияти ўз касбининг моҳирлари, нормани доим зиёдаси билан бажаришади. Суратда: корхона зарбдор ишчиларидан (юқоридан пастга) Арофат Рашидхўжаева, Тася Шугина, Ҳадича Раҳмонова ўртоқларни кўриб турибсиз. Улар меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлишмоқда.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

ҲУЖУМ

(«ОТА» РОМАНИНИНГ II КИТОБИДАН)

Ҳ УЖУМ! Зулм ва таҳқир занжирини парчалаш учун, масъумаларнинг гулдек жамолини асрлар бўйи тўсиб келган ва тўрт девор ичига маҳкум этган паранжи-чачвонни йўқотиш учун кескин ҳужум куни бугун.

Ота ўз фарзандини «қизим» дейиш ўрнига «ожизам» дерди. Наҳадар хўрлик бу! Қиз — ожиза, ногирон ва нотавонми? Эр ўз хотинининг номини бошқа эркаклар олдида тилга олишни ор билиб, «занфам» дерди. Ёки бирор киши унинг хотинининг номини атаса, ҳақорат деб тушунар ва аллақандай васваса, шубҳага тушарди. Бу, аёлларнинг эрлар оламидан бутунлай бошқа ёққа — ичкарига, зулмат қаърига чуқурроқ итарилганлигининг белгиси эмасми? Ахир, нега шунақа қилишади? Тарихда абадий номлари қолган буюк зотларнинг онаси шулар эмасми? Ер сийнасидаги бўстонлар, қасрлар, минг-минг йиллик тарихга эга бўлган азим шаҳарлар шулар туфайли яратилган эмасми?

Қаердан чиққан бу паранжи? Ўз онаси, вафодор хотини, жигарбанд қизининг устига шу рўдапони отишни ўйлаб чиқарган одам қанчалик пасткаш эканки, у миллионлаб оналар, қиз-жувонларнинг лаънатига учраб келяпти.

Ҳужум! Қирчанғи айғир каби ғайирлик, ит каби қизғанчиқлик билан ўйлаб топилган, авлод-аждодларга мерос қилиб қолдирилган чиркин қора пардани топташ учун биринчи бор зўр юриш бошланган кун бугун.

Паранжи фақат аёл кишининг вужудини ёпиш учунгина чиқарилган бўлса кошки эди! Не-не фазилатлар, тафаккур ва истеъдодлар юзага чиқолмай унинг тагида чириб кетди. Ота «ожиза» деб атаган қизини зўрлаб, ўз қўли билан исталмаган куёвга тутқазишни, аёлларни «сочи узун — ақли қисқа» деб таҳқирлашни, ҳар нарсада камситишни билибди-ю, ўша «ожизалар», «ақли қисқа» муштипарлар туфайли дунё дунё бўлганини, ҳаёт ҳаёт бўлганини бир марта ўйлаб кўрмабди-я?!

Ҳужум! Ана шундай жоҳиллик, кўрлик ва ўжарликка қарши оналар исёни бугун!

Балоғатга етмаган қизларни эрга бериш, хотин устига хотин олиш, эрнинг ҳар қандай жабр-зулмига хотиннинг чидаши шариат китобида қонун қилиб ёзиб қўйилганлиги ажабланарли эмас. Ахир, илгарилари сотиб олинган чўрини хўжайин никоҳсиз тасарруф қилишга йўл қўйган подшолар, хонлар, амирларнинг юзлаб хотин олишларига «ҳийлаи шаръий» топиб берган бу шариат қонуни эмасми?

Шариат қонуни хотинларга ярим ҳуқуқ «инъом» қилибди. Икки хотин бир эркак ўрнида гувоҳликка ўтади. Яна, буниси ҳам бор: агар ёнида эркак киши гувоҳлик бермаса, юзта хотиннинг ҳам гувоҳлиги ўтмайди. Ана қонун-у! Ота меросни тақсимлашда қиз ўғилга нисбатан ярим ҳақ олади, хотин эридан қолган мероснинг саккиздан бирига эга бўлади. Эр «талоқ қилдим» дейиши билан хотин никоҳдан чиқиб кетади, эр қайтиб ярашаман деса, шариат пешволари унга ҳар хил йўлни топиб беришади. Хотин бечора-чи, эридан чиқиш учун ҳам, ярашиш учун ҳам ҳеч қандай ҳуқуқи йўқ. Эри бир умр йўқ бўлиб кетса ҳам бошқа кишига тегишга «никоҳ бузилмаган» деб шариат йўл бермайди.

Шу қонунда эр «уч талоқ» деса никоҳ йўли бекилганлиги айтилган. Лекин эр ярашиш истагини билдирса, никоҳ йўлини очиш учун яна хотин таҳқирланади. Ундан сўраб ўтирмай «ҳалола» қилдиришади (яъни бошқа кишига никоҳ қилдиришади-да, у одам қўйгандан кейин эри яна қайтиб никоҳига олади). «Уч талоқ қўйиб» покиза аёлини бегона эркак қучоғига ташлаб, мурдор қилишига шариат йўл очиб беради-я! Ҳуқуқи поймол қилинган бечора аёлларнинг сўроқсиз остона ҳатлаб кўчага чиқиши манъ этилса, бегона эркакка товушини эшиттириб гапириши гуноҳ ҳисобланса-ю, помаҳрам кишига вақтинча никоҳлаб берилиб, номуси барбод этилиши жоиз бўлса?! Ҳар қанақа жиноятга йўл топиб бера оладиган шариат қонуни «уч талоқ» деган икки калима сўзга йўл тополмасада, бировнинг покиза хотинини булғаб берса! Шариатнинг бундай қонун ва қабиҳ йўллари инсонгарчиликнинг қайси қоидасига сиғади?

Ҳужум! Шариатнинг шундай жирканч қонун-қоидаларига нафрат кўзи билан қараб келган, ўз озодлигини ва ҳуқуқини қўлга олиш учун зўр ташналик билан интилаётган, янги орзу-умидлар билан тўлқинланаётган оналар, опалар ва сингилларнинг қўзғалиш куни бугун.

1927 йил 8 март. Шарқ осмонида кезган қуёш минг-минглаб хотин-қизларни табриклагандек чарақлайди. Шаҳарнинг тўрт тарафидан келаётган аёллар Жангоҳ томон боради. Кун тушдан оққан. Маҳаллалардан, мактаблардан, фабрика-завод ва ўқув юртларидан келаётган аёллар колоннаси кетма-кет жипслашиб, сафини мустаҳкамлайди.

Мана, Шайхантаҳур томондан келаётган колонна. Уларнинг олдинги сафида Робия опалар, Жаҳон бувилар, Латофатхон, Хосиятхонлар. Улар паранжи-чачвонсиз. Юзлар биринчи марта қуёш билан эркин тўқнашмоқда. Байроқ кўтарган ёшгина жувон кўкрагини олдинга бериб, шахдам қадам ташлайди. У энтикадими, ҳаяжонланадими? Йўқ! У баҳор ҳавосини тўйиб-тўйиб эмади, ором олади.

Ашула аста кўтарилиб, бутун-бутун колоннадан янграйди.

Келди очилур чоғинг, ўзлигинг намоён қил.
Парчалаб кишанларни, ҳар томон паришон қил.
Мактаб анжуман борғил, унда фикр очиб гоҳи.
Илму-фан тиғи бирлан жаҳл бағрини қон қил.
Сояларда сарғайган юзларинг қилиб гулгун,
Сен ҳам аҳлидонишлар базмини гулистон қил.
Чўриликни муллолар сенга қилдилар тақдир,
Кел бу заҳмингта маърифатни дармон қил.

Колонналарнинг олдинги сафларидан кўтарилган бу хитоблар тобора баландроқ жаранглариди:

Оналик ҳуқуқингни ҳурмат этмаганларни
Юзларини қаро айлаб, феълидан пушаймон қил.
Ой юзинг қаро чиммат зулмидан қутултиргил,
Чиқ қоронғи турмушдан нур ичида жавлон қил.
Сен қачон маорифнинг даргоҳига йўл топсанг
Нурларини олиб кўзга сурмайи сулаймон қил.

Ҳаётнинг бир томонини «мана, бизники» деб қўлда маҳкам тутаётган аёллар дунёси ўзини, эркини, ўзлигини намоён қиларди. Ҳув анави колоннанинг иккинчи қаторидаги паранжили аёлни кўрдингизми? У қизми-жувонми, қарими-ёшми, ҳа деганда пайқаб ололмайсиз. Қора парда тагида балки етук бир оқила тургандир, балки у бир неча фарзандни ўстириб, вояга етказгандир. Ё эса дунёнинг аччиқ-чучугини тотмай туриб, шу рўдапога ўралган ёшгина қиздир. Унинг дилида қандай армону ҳасрат, қандай орзу-умид бор, ким билади дейсиз! Ҳамма-ҳаммасини шу парда бекитиб турибди. Ҳозир бу аёл ўзининг ўткир зеҳни би-

(Давоми тўртинчи бетда).

МИНГ РАҲМАТ

Коллективимизда яхши анъана бор. У ҳам бўлса тўйга тўёна билан бориш. Биз эртага нишонланадиган Халқаро хотин қизлар Куни — 8 март байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олаяпмиз.

Кўпчиликни аёллар ташкил қилувчи коллективимиз январь ва февраль ойлари маҳсулот реализация қилиш планини ошириб адо этди. Планга қўшимча равишда бир неча минг сўмлик сервант, диван, шкаф ва юмшоқ кроват ишлаб чиқардик. М. Ортиқалиева, Б. Аметова, Д. Валиева кабилар кунлик нормаларини 120—130 процентдан бажариб ўз байрамларини муносиб кутиб олишмоқда.

Фабрикамиз бундай ютуқларга социалистик мусобақани авж олдириш, меҳнат жараёнларини механизациялаш, қўл кучи билан бажариладиган операцияларни камайтиришга қаратилган бир неча тадбирларни амалга оширилиши натижасида эришилди.

Барча совет хотин-қизлари каби мен ҳам ўз бахтимни меҳнатдан топдим. Ҳозирда аёлларимиз эркаклар билан елкама-елка туриб, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Хотин-қизлар ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётган партия ва ҳукуматимизга мингдан-минг раҳмат.

Шу кунларда фабрикамиз аҳли доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллик юбилейини катта тортиқлар билан кутиб олишга интиляпти. 11 апрель куни тежалган маҳсулот ҳисобига ишлаймиз. Шу куни 14,5 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб, уни беш йиллик фондига топширишга қарор қилдик.

С. ЁҚУБОВА,
Янгийўл мебель фабрикаси ишчиси.

8 МАРТ — ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИ

ЙИЛЛАР ҲИКОЯСИ

Орзиқиб кутилган дамлар ҳам етиб келди. Жафокаш оналаримиз, мунис ва лобар опа-сингилларимизнинг шодиёна айёми — навбаҳор эшик қоқмоқда.

Санобар опа ҳам 8-март байрамини сабрсизлик билан кутди. У ёшликдан бирга ўсган дугоналарими, қуни-қўшни аёлларни чақириб бир меҳмон қилсам, кўрган-кечирганларни эслашиб, ўтирсак деб кўнглига тугиб қўйганди.

Уйининг катта қизи Феруза дастурхон ёзиш билан банд. У эрталабданоқ столни ноз-неъматлар билан ясаб, янги келтирилган торт юзига онасига аталган юрак сўзларини ёзиб улгурди. Келини Муқаддас ошхонада тушки овқатга ҳозирлик кўрмоқда. Санобар опа тандирда янги пиширилган сомсаларни саватга солиб, уйга олиб кирганида қизи Феруза уни гапга тутди:

— Ойижон, уринманг, бугун дам олиб ҳордиқ чиқарадиган кунингиз.

— Ҳадемай меҳмонлар ҳам келиб қолишади, — гапга қўшилди Муқаддас. — Яхшиси янги кийимларингизни кийиб, ясаниб олинг. Шу пайт кичик қизи Умида югуриб келиб, онасининг қучоғига отилди.

— Қани, айтинг-чи, сизга нима олиб келганимни биласиз-ми?

— Конфетдир-да!

— Тополмадингиз,— хандон уриб кулди Умида ва кундалик дафтарини очди.— Мана учта «беш» баҳо олдим. Мана бу ҳам сизга.— У папкасидан икки дона олма-олиб онасига узатди.

Санобар опа ҳурсанд бўлганидан жажжи қизининг икки юзидан ўпар, уни илқ бағрига қучиб эркаларди. Кутилмаганда Санобар опанинг эътиборини деворда осиғлиқ сурат қамраб олди. У хиралашиб, эскириб қолган расмга алламаҳалгача тикилиб қолди. Расм узоқ ўтмишни, эслатиб турарди...

Жасур Совет Армияси қўшинлари фашист қузғунлар подасини азиз она еримиздан ҳайдаб чиқиб, Берлин томон қувиб боришаётган бир пайтда Санобар опа пойтахтимиздаги 2-гастрономда бўлим мудири бўлиб ишларди.

Бир кун иш тугаб уйга тарқалишамиз деб туришганида опа бир бурчакда дўппайиб турган нарсага кўзи тушиб қолди. Очиб қараса икки буханка юмшоқ нон беркитиб қўйилганди. Опа тутоқиб кетди ва баланд овоз билан Ҳикоятни чақирди:

— Ҳаммани бир ерга тўплагин.

— Санобар опанинг авзойи бузуқ эди. Ходимлар бир-бирларига кўз уруштириб нима гап содир бўлганидан бехабар ўтиришарди.

— Мени янги ишга келган, ҳеч нарсани тушунмайди, деб мазах қилмоқчи бўлибсизлар-да — гапира кетди опа. — Бу қандай номаъқулгарчилик. У икки буханка нонни олиб стол устига қўйди. Ҳозир мен бу қинғир ишни ким қилганини суриштириб ўтирмайман, Лекин, билиб қўйинглар бу қилиқ биринчиси ва охиргиси бўлсин.

— Сиз ишга келмасингиздан олдин. озроқ нон тежаб ўзаро бўлишиб олардик,— кимдир дўнғиллади.— Ахир бизнинг ҳам бола чақамиз бор...

— Яхши йигит, энди бундай бўлмайди,— кескин жавоб қилди опа.— Ўғил-қизларингизни ҳаром томоқ билан боқмай қўяқолинг. Энди ўрнингиздан туринг. Магазинни очиб, мана бу нонларни ҳозироқ эгаларига тарқатинг, кейин менга ҳисобини берасиз...

Республика Министрлар Совети бир гуруҳ комсомол-ёшларни Москвага—раҳбар ходимлар тайёрлаш курсига ўқишга юборганида улар орасида Санобар опа ҳам бор эди. Опа Москвада бир йил ўқиди. Билим даражасини оширди. Намунали савдо тармоқларида бўлиб, меҳнат қилаётган ходимларнинг иш тажрибасини ўрганди. Ўз шаҳрига бой таассуротлар билан қайтиб келди.

Кўп ўтмай уни 4-гастрономга директор қилиб тайинлашди. Масъулият янада ошди. Санобар опа айниқса, онда-сонда учраб турадиган «эгри» қўлларга қарши, ўз касбига лаёқатсизлик билан қараётганларга қарши курашди. Коллектив аъзоларини кишиларга доимо самимий бўлиб, кишиларни ҳурмат қилишга даъват этарди. Бир йил деганда энг қолоқ ҳисобланган бу гастроном намунали гастрономлар қаторидан ўрин олди

Кунларнинг бирида «Гастроном» идорасининг директори уни ўз ҳузурига чақиртирди:

— Қизим сенга катта ишонч билдириб янглишмаган эканмиз. Кичик бошинг билан каттакон коллективга раҳбарлик қилиб келяпсан. Гастрономни оёққа қўйдинг, катта раҳмат. Энди яна бошқа хизмат чиқиб қолди. 6-гастроном директорини ўз қилмишларига яраша бўшатиб юбордик. Сени шу ерга раҳбар қилиб тайинламоқчимиз.

— Шу куни 10 март бўлса керак,— деб эслайди Сабоҳат опа Маҳмудова (ҳозир Сабоҳат опа Санобар опа директорлик қилаётган 22-магазинда бўлим мудири лавозимида ишлайди) магазинимизга думалоққина, кўринишидан содда бир қиз кириб келди. Маълум бўлишича, бу янги директоримиз экан. Магазинда кўп йиллардан бери жойлашиб олган айрим кишилар бир-бирларига имлашиб «бу Синчалакнинг қўлидан нима ҳам келарди, фуф десак учади кетади-да», деб мазах қилмоқчи бўлишди. Аслида улар қаттиқ, хато қилишган экан. Дугонам Санобар тез орада ўзининг талабчанлиги ва ишбилармонлиги билан кўпчиликнинг ҳурматини қозонди. Бир йил ичида шаҳардаги магазинлар ичида илғорлар қаторига чиқиб олдик.

Пойтахтимиздаги 1, 2, 3 ва 7-гастрономларни ҳам намунали магазинлар қаторига олиб чиқишда Санобар опа-не-не қийинчиликларни бошидан кечирмади, дейсиз.

Эндиликда Санобар опа пойтахтимиздаги 22-гастрономга раҳбарлик қилмоқда. Бу ерда 150 киши меҳнат қилиб, опа изидан боришмоқда. Маҳфуза Абдуллаева, Турсуной Дадаматова, Хира Толмачева, Карима Зуфарова, Анвар Комиловлар кўп йиллардан бери Санобар опа билан ҳамкорликда меҳнат қилиб, ёшларни софдил, ростгўй ва харидорларга нисбатан доимо самимий муносабатда бўлишга даъват этиб келмоқдалар.

Санобар опа актив ташкилотчи бўлиб жамоат ишларида ҳам фаол қатнашиб келмоқда. У кўп йиллардан бери Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори, республика «Гастроном» идораси партия ташкилотининг бюро аъзоси. Совет савдоси аълочиси Санобар Шониғматова СССР Савдо министрлиги, Республика Савдо Министрлигининг кўплаб Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

У энг меҳрибон ва жафокаш она ҳамдир. Бу хонадонда бирбиридан ишчан ва ўқимишли ўғил-қизлар етишиб чиқмоқда. Санобар опанинг катта ўғли Хабибулло Тошкент Ирригация институтида ўқийди, Феруза Тошкент Давлат университети биология факультетининг студенти, қизларидан Гулмира ва Умидалар ўрта мактабда таълим олишмоқда. Келини Муқаддас эса ТошДУ талабаси.

— Санобар опа девордаги суратдан оҳиста кўзини узди. Шу пайт ичкарига келини Муқаддас кириб келди.

— Аяжон, чиқинг, меҳмонлар келишаяпти, — деб ҳовлиқтирди у.

Тўкин дастурхон атрофида меҳмонлар гурунги бошланиб кетди. Аёллар бир-бирларини эртанги муборак байрам билан табриклашар, 35 йилдан бери ўзининг камтарин касбига содиқ бўлиб келаётган Санобар опага узоқ умр, сиҳат-саломатлик, ишларида янги зафарлар тилашарди.

Биз ҳам бу азиз меҳмонларнинг истакларига тилакдошмиз. Қутлуғ байрамингиз муборак бўлсин, Санобар опа!

И. ЮСУПОВ.

Суратда: Санобар Шониғматова (чапдан иккинчи) магазин ходимлари билан суҳбатлашмоқда.

А. Абалян фотоси.

БИЛИМДОН БЎЛИНГ

Улуғ Октябрь революциясидан олдин саводсизлик ҳукм сурган бир пайтда хотин-қизларнинг ўқиши, билим олиши амри-маҳол эди. Эндиликдачи! Эндиликда аҳвол бутунлай бошқача. Бугунги кунда хотин-қиз ўқитувчиларнинг катта армиясига эгамиз. Улар қўлида юзлаб ўғил-қизлар таълим олмоқдалар.

Мактабларимизда ўқитилаётган дарслик ва методик қўлланмаларнинг муаллифлари бўлган педагог хотин-қизлар ҳам анчагина. Тажрибали педагоглардан Қ. Абдуллаева, С. Файзулинна ва бошқа ўртоқлар ёзган бу хил адабиётлар мактаб ҳаётига сингиб кетди.

Мен ҳам «Ватан адабиёти» дарслигининг муаллифи сифатида ўзимни бахтли ҳисоблайман. Ўзбек халқининг улуғ мутафаккир шоири Алишер Навоий ижодини мактабларда ўрганиш борасида олиб борган татқиқодларим ҳам ниҳоясига етди. Бу ҳақда методик қўлланма ёзилди.

Таълим-тарбия ишларини янада яхшилашга қаратилган методик адабиётлар яратишда биз педагоглар ҳам ижодий ишлар олиб боришимиз керак. Бурч олға ундайди деганларидек, янги татқиқодларга қўл урдим. Ҳамкасб ўқитувчиларга мўлжалланган тўплам яратиш ниятидаман.

Гулсум РАҲИМОВА,
республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

ҲУР диёримизда баҳор, саҳнамизда «Баҳор». Товусдай хиром этиб кўнгилларга завқ-шавқ бахш этаётган раққоса қизларимиз шу баҳордай гуркираб, бир умр яшнаб, камол топаверишсин.

Г. Пун фотоси.

ҚИЗЛАР ДАФТАРИДАН

ШОИРЛАР ЁРИГА

Шоирлар дилини айлмадингми банд,
Қўйингда куйдириб юрмагил узоқ.
Чулғанган кокилинг солмасин каманд,
Сўзинг тинглаганда тутмасин титроқ.
Мастона кўзингни яширма бир он,
Қайрилма қошларинг чимирилмасин.
Умидинг бўлса гар бахш этмоқ илҳом,
Қалбни ўртамасин қиз, қилмишларинг.

Майлига чўғ бўлиб, куйдир тамоман,
Дилидан тўкилсин мисралар оҳи.
Фақат, шубҳалардан халос эт бир дам
Азобда сўнмасин ўтли нигоҳи....
Майлийди, ўртанса бир шоир қалби.
Майлийди, бир ўзи тортса қайғу-ғам.
Раҳм айла, бокира, худди у каби,
Бегуноҳ йиғлайди бир умр қалам.

Ҳафиза ШАРОФХЎЖАЕВА.

ШАРҚНИНГ ЮЛДУЗИ

Олис қитъаларда янграр овозим,
Миллион аёлларга жўр бўлар созим.
Октябрь йўлимни мангу ёритган,
Дўстлик гулшанига меҳр гулин тутган,
Бу мен ўзбек қизи,
Шарқнинг юлдузи.

Опа-синглим ҳурсанд, ҳуқуқига ёр,
Манглайида кулар бахту-гулбаҳор.
Тинчликдан, тенгликдан сўз очиб бугун,
Жаҳон қизларига дугона, гулгун.
Бу мен ўзбек қизи,
Шарқнинг юлдузи.

Арофат НОСИРОВА.

ОНА

Онажон, бормикан дунёда тенгинг,
Бунчалар оташли қалбдаги меҳринг?
Бағрингни кенглиги гўёки осмон,
Не экан ҳикмати, не экан сеҳринг?

Онамнинг тенги бор, у ҳур Ватаним,
Ватаним меҳрини атайман қуёш.
Шу мангу ёғдулар оғушидаман,
Бизларга бегона қайғу, алам-ёш.

Муҳаррам ХОЛМУҲАМЕДОВА.

КУЛГУ

Дўстим жилмаяди, мен ҳам жилмайиб,
Унинг шодлигига шодлик қўшаман.
Нақадар маъсумдир унинг кулгуси
Унинг кулгусидан мен ҳам жўшаман.

Жўшаман, гўёки тошқин дарёдек,
Эркин қушлар каби парвоз этаман.
Дўстим қалбидаги тошқин кулгуни.
Дунё кучоғига шошиб элтаман.

Д. НИЕЗОВА.

РАССОМ ТАБАССУМИ

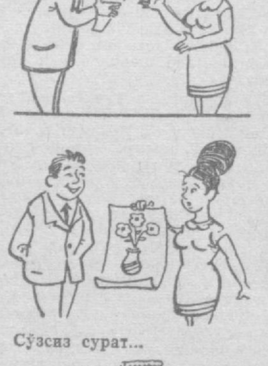

Сўзсиз сурат...

— Бугун фақат мен гапираман...

Сўзсиз сурат...

А. Холиқов чизган расмлар.

ҲУЖУМ

(Боши учинчи бетда).

лан ўтмишнинг ҳамма сир-асрорини билиб, ичида айтмаётганмикинки: «бас энди!».

Унинг ёнида турган бир жувон қўлидаги жажжигина қизчасини эркалаб, нималар деяётган экин? Унинг сўзини ҳам эшитиб бўлмайди, юзини ҳам кўриб бўлмайди. Эҳтимол, у қизчасига «бизнинг юзимиз шунда заъфарон бўлди, сенлар буни кўрмайсан» деяётгандир. Қизча, чачвонни буйдалаб, она кўксига талпинади. Шу талпинишда у гўё: «Шунақа бўлса нега юзингни очмайсан» деяётганга ўхшайди. Ошиқма гўдак, онанг ҳали замон бу зулмат пардасини улоқтиради!

Карнай-сурнай, чирмандаларнинг янграётган садоси тобора Жангоҳга яқинлашади. Улар уюшмаган маҳалла аёлларининг колоннаси. Очиқ ўзбек аёллари деярлик кўринмайди. Лекин ҳар бир аёл— ҳоҳ ёшдир, ҳоҳ каттадир, ўйинкулгини кўриш, ашулани эшитиш учун ихтиёрсиз чачвонини кўтариб қўйганини билмайди. Лекин, ён-атрофдаги эркакларга кўзи тушар экан, шошилиб яна тушириб олади. Қизиқ, бўйи етган қиз умр бўйи то ўла-ўлгунча кўчага чиққанда паранжига ўраниб юради, чачвонни асло олмайди. Шариатнинг бу ҳукмига улар кўникиб кетган деб, фараз қилайлик. Агар шундай бўлса, нега беихтиёр чачвонни кўтаради, паранжисининг барини ғижиниб силтайди? Йўқ, улар шариат ҳукмига бирон он ўз ихтиёри билан бўйин эккан эмас, фақат одат. Агар таъбир жоиз бўлса, ор-номус, таъна-маломатларгина уларни шу аҳволга солиб келган.

Ана шу андишалар чекига етган, сабр косаси тўлган, озодлик туғёни ичкарида аланга ола-ола энди зўр тўлқин билан ташқарига отилган эди.

Назокат колонналар орасида. Латофатларни қидириб юрибди. У эрталаб уйида бўлган машмаша билан намойишга кечиккан эди. Лекин юрак тўлқини ичкаридан юлиб олиб чиқди.

«Яшасин хотин-қизлар озодлиги! Йўқолсин паранжи!»

Бу шиорлар ёзилган қизил байроқлар колонналар тепасида ловиллаб, тўп-тўп хотин-қизларнинг зўр нидо билан қилган хитобларида такрорланади. Назокатнинг кўзлари катта очилиб, кўкраги тўлқинланади, юраги қаттиқ уради.

Колонналар тўлқини Жангоҳга яқинлашди. Бу—зўр курашга отланган аёллар армияси. Назокат улар кетидан боради. Одамларга туртиниб кетади, оёғи чалишади. Лекин олдинга интилади. Ниҳоят, Жангоҳга яқинлашганда билим юрти қизларини топиб олди. Воқеани билган Латофат «келдингизми» деди-ю, Назокатни сафга олди.

Бир вақтлар аёллар «ожиза», «мутеъ» деб тамға босган шариат пешволари, кўринг буларни! Ҳаёт чашмаси бўлган аёллар энди янги турмушни ўзлари қурмоқчи, ҳақ-ҳуқуқини қўлига олмоқчи!

Жангоҳ майдонини лиқ тўлдирган, байроқлар, шиорлар тагида алвон турли кийимда келиб тўпланган аёллар тўлқини чайқалиб турибди. Улар минбарга кўз тикади, чачвонини қўлига олиб қуёш нуридан қамашган кўзларини катта очиб, энтикишади.

Минбардагиларни, колонналар орасидаги, атроф-атрофлардаги томошабин эркакларни ҳисобга олмаганда Жангоҳнинг ҳаммаси хотин-қизлар билан тўлиб, том-томларга чиқиб кетган. Бир вақтлар Эски шаҳар халқининг ўзаро низо, жанжал ва ур-ур, сур-сурларининг жойи бўлган бу даргоҳ тарихда биринчи марта ўз бағрига одамларни шунчалик кўп сиғдирганки, у ҳам бўлса аёллардир. Булар унақанги беҳуда жанг учун йиғилганлари йўқ, озодлик жангига, истиқбол учун кураш жангига, эски дунё билан янги дунё ўртасидаги жангга, ҳақсизлик билан адолат ўртасидаги жангга, хурофот билан маърифат ўртасидаги жангга йиғилганлар. Бу жанг шундай жангки, уни ҳеч ким ўртага тушиб келиштиролмайди. Бу жанг шундай жангки, у узил-кесил ҳал бўлади, чунки бу ерга йиғилганлар ўтмишга лаънат дея, ҳаққоний курашда ўз эркларини қўлларига олишларига комил ишонч билан келган ғолибалардир.

Минбардан буларга қарата хитоб қилинди:

— Азиз оналар, опа-сингиллар! Бутун дунё хотин-қизлари озодлик куни байрами билан сиз, Совет Шарқи хотин-қизларини Ўзбекистон партия, ҳукумати номидан табриклашга рухсат этгайсиз! Яшасин хотин-қизлар озодлиги!

Минбардан айтилган бу хитоб чекка-чеккадан ҳам янгради ва бутун майдон ларзага келди.

— Йўқолсин паранжи! Яшасин озодлик!

— Қора парданинг кули кўкка совурилсин!

Тўлқин тинчланади. Ҳамма нотиқларнинг сўзига қулоқ солади. Дам Акмал Икромовнинг, дам Йўлдош Охунбобоевнинг сўзлари радио карнайлари орқали майдон бўйлаб янграйди ва ундан нари бутун шаҳар ва республикага таралади.

Хотин-қизларни чинакам озод қилиш тўғрисида партия ва ҳукумат кўраётган тадбирлар, уларнинг истиқболидан дарак берувчи қайноқ сўзлар аёллар қалбидан чуқур жой олган сари чачвонлар тортилиб, паранжилар елкага сурғулиб туша бошлади. Ўзбекистон хотин-қизларига ёзилган мурожаат ўқиб бўлиши билан дув қарсаклар, олқишлар орасида бир хотин зинадан минбарга кўтарилди. Бошидан паранжи-чачвонини олиб юмалоқлади-да, қўлини силтаб, ҳаммага қараб гапирди. Унинг нима деяётгани яхши эшитилмас эди. Энг сўнгги сўзи зўр куч билан кўкрагидан отилиб чиқди: «Мана, ким чиқарган бўлса ўша ёпинсин бу рўдапони!».

Унинг кетидан бир неча хотинқиз паранжисини улоқтирди. Бирдан майдоннинг ўртасида аланга пайдо бўлди. Паранжилар ёнар эди. Давра тобора кенгайиб, аланга кучая борди. Уст-устига ташланаётган паранжи-чачвон аввал буриқсиб, кейин ловиллайди, томбўйи кўтарилган машъала хотинқизларнинг юзларида лола ранг акс этади.

Латофатнинг ёнида турган Санобархон, Раҳбархонлар ҳам паранжини улоқтирди, яна-яна бошқалар...

Назокат духоба паранжисини чачвони билан қўшиб, гулханга отаётганда бир хотин «эссизгина, ёпинмасангиз ҳам бир нарсага яратар эдингиз-ку, ҳали оҳари тушмаган экан», деб ачинди. Паранжи Назокатнинг келинлигида тикилган бўлса ҳам ҳар замонда бир ёпингани учун ҳақиқатан ўринмаган, ярқираб турарди. Назокат «қора кунимда нима қилди-ю, энди ёруғ кунимда нимага ярар эди», деди-да ўтга улоқтирди. Янги духоба паранжининг олдига ва ёқаларига тутилган зарҳал шокилалари чирсиллаб ёнар экан, хумордан чиққандек, бир пас қараб турди.

— Ҳа, қуриб кетгур,— деди у енгил тортгандек.

Ён атрофда ҳам катта-кичик паранжи гулханлари пайдо бўлди. Ўтга улоқтирилган рўдапоаларига қараб аёллар «ҳа, кулгинанг кўкка совурилсин» деб қўйишар эди. Хотин-қизларимиз бир нарсадан қаттиқ ғазабланганларида «ҳа, ўт қўйиб алангангга исинай» дейишарди. Ҳозир улар паранжига ўт қўйиб, ўзлари томоша қилишарди.

Ҳабиб НУЪМОН,
Аҳмад ШОРАҲМЕДОВ.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ФИГУРАЛИ УЧИШ. Югославияда бўлаётган жаҳон чемпионатида совет спортчилари Ирина Роднина ва Алексей Уланов жаҳон чемпиони фахрий номини қўлга киритдилар. Бу ажойиб совет спортчилари кетма-кет иккинчи йил олтин медаль олишга муваффақ бўлишди.

*

ФУТБОЛ. Эртага Боку шаҳрида Совет Иттифоқи чемпионати байроғи кўтарилади. Москва армиячилари билан Донецкнинг «Шахтёр» командаси мамлакат биринчилиги мусобақасини бошлаб берадилар. Олий лиганинг қолган командалари бир ҳафтадан сўнг майдонга тушадилар.

* * *

Бразилия терма командаси футболчилари Аргентина терма командаси билан бўлган ўртоқлик учрашувида мағлубиятга учрадилар. Иккинчи таймда уларнинг дарвозасига иккита тўп киритилди.

*

ШАШКА. Юз катакли шашкадан ўтказилган Тошкент биринчилигида спорт мастери С. Гуляев пойтахт чемпиони бўлди. Иккинчи ўринни А. Эндлин, учинчи ўринни В. Александров, тўртинчи ўринни Д. Давидов ва бешинчи ўринни Ю. Андрогин эгалладилар. Бу беш шашкачи республика чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини олди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

КИНО

Гапираверишсин — «СПУТНИК», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2, 4 ва кеч 6 да).

Раққоса — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5, кеч 7 ва 8 яримда), «ЧАЙКА» (кеч соат 8 ва 9.40 минутда).

Олис қорлар садоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мени кутгил, Анна — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11.40 минут, кундуз 1.20 минут ва кеч соат 8 яримда).

Николай Сличенко — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сангам — (ўзбек тилида, кундуз соат 4 яримда), **Ёр-ёр** (ўзбек тилида, кундуз соат 3 да) НАВОИЙ номли.

Усмирлар — «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 ва кеч 8 да).

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
14, 15 март кеч соат 7 да
БИР ПАРДАЛИ БАЛЕТЛАР ПРЕМЬЕРАСИ

М. АШРАФИЙ.
ТЕМИР — МАЛИК
Прологли, 3 кўринишли симфоник балет қисса
Либретто — Мухтор АШРАФИЙники.
Дирижёр — СССР халқ артисти, Давлат мукофотлари лауреати, профессор Мухтор АШРАФИЙ.
Постановкачи - балетмейстер — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Иброҳим ЮСУПОВ.
Рассом— Феруз АШРАФИЙ.

А. БЕРЛИН.
ФАРҲОД ЖАСОРАТИ
ХОРЕОГРАФИК ҚИССА
Либретто — Акбар МУМИНОВники.
Дирижёр — Ҳамид ШАМСУТДИНОВ.
Постановкачи - балетмейстер — Акбар МУМИНОВ.
Рассом — Туйғун ШОРАҲИМОВ.

С. ЮДАКОВ.
ТИРИК АЛАНГА
Бир пардали балет
Либретто — А. АНДРЕЕВ ва Н. СТУКОЛКИНАларники.
Дирижёр — Ҳамид ШАМСУТДИНОВ.
Постановкачи - балетмейстер — БССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, РСФСР да хизмат кўрсатган артист А. АНДРЕЕВ.
Балетмейстер — РСФСР да хизмат кўрсатган артист Н. СТУКОЛКИНА.
Билетлар сотилмоқда.

Тошкент область матлубот жамиятининг тайёрлаш бошқармаси ва область тайёрлаш базаси коллективи база партия ташкилотининг секретари Н. Тўлагановга акаси **Собир ТУЛАГАНОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Калинин район суди, прокуратура ва адвокатлар коллективи Калинин район прокурори О. Тўлагановга отаси **Собир ТУЛАГАНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1596. ИНДЕКС — 64697 Р — 01296